

CONSEIL de l'EGALITÉ des CHANCES ENTRE HOMMES ET FEMMES
RAAD VAN de GELIJKE KANSEN VOOR MANNEN EN VROUWEN
RAT für CHANCENGLEICHHEIT ZWISCHEN MÄNNER UND FRAUEN

**AVIS N° 39 DU 8 DECEMBRE 2000 CONSEIL
DE L'EGALITE DES CHANCES ENTRE
HOMMES ET FEMMES, RELATIF A LA
DEDUCTION POUR ENFANTS A CHARGE ET
AU STATUT FISCAL DES RENTES
ALIMENTAIRES POUR ENFANTS**

**ADVIES N° 39 VAN 8 DECEMBER 2000 VAN DE
RAAD VAN DE GELIJKE KANSEN VOOR
MANNEN EN VROUWEN BETREFFENDE DE
AFTREK VOOR KINDEREN TEN LASTE EN
HET FISCAAL STATUUT VAN DE
ONDERHOUDSGELDEN VOOR KINDEREN**

Avis n° 39 du 8 décembre 2000 du Conseil de l'Egalité des Chances entre hommes et femmes, relatif à la déduction pour enfants à charge et au statut fiscal des rentes alimentaires pour enfants.

I. Introduction

Dans l'avis n° 36 du 7 avril 2000 du Conseil de l'Egalité des Chances entre Hommes et Femmes relatif à la "Fiscalité et pauvreté", le Conseil de l'Egalité des Chances entre hommes et femmes a souligné l'importance des politiques familiales menées par le biais "d'avantages fiscaux". Le Conseil a retenu par ce terme une notion plus vaste que celle des "dépenses fiscales" telles que définies par le Conseil supérieur des Finances.

Dans le présent avis, le Conseil analyse plus particulièrement, en matière de politiques familiales menées par le biais d'avantages fiscaux, les mesures qui concernent les enfants::

- La déduction pour les enfants à charge
- le statut fiscal des rentes alimentaires, tant dans le chef du débiteur que dans celui du créancier
- la co-parenté et la fiscalité.

Ces aspects de la fiscalité sont particulièrement marqués par un "effet de genre".

En effet, chez les parents mariés, les exonérations d'impôt pour enfants à charge sont d'abord appliquées chez celui qui a les revenus les plus élevés, généralement l'homme.

Ensuite, les exonérations deviennent importantes à partir du deuxième enfant et c'est précisément à partir du troisième enfant que l'on observe chez les femmes, un certain décrochage (partiel ou complet) du marché du travail.

Enfin en ce qui concerne les rentes alimentaires pour enfants, 95% d'entre elles sont dues par des hommes.

2. Déduction pour enfants à charge

A. Un enfant est considéré comme étant à charge du contribuable:

- s'il fait partie du ménage du contribuable 1er janvier en cours de l'année soumise à impôt¹
- s'il n'a pas bénéficié au cours de l'année soumise à impôt d'un revenu personnel supérieur à²:

¹ Cas particuliers d'enfants temporairement éloignés pour raisons d'études, de santé, d'internement, ...

² Exercice 1999/impôts 2000. Certains revenus ne sont pas pris en considération comme les allocations familiales, allocations de naissance, primes d'adoption, primes d'épargne pré-nuptiale, bourses d'études, allocations de handicapés ou rémunérations des travailleurs en ateliers protégés, ...

Advies nr. 39 van 8 december 2000 van de Raad van de Gelijke Kansen voor mannen en vrouwen betreffende de aftrek voor kinderen ten laste en het fiscaal statuut van de onderhoudsgelden voor kinderen.

I. Inleiding

In het advies nr. 36 van 7 april 2000 van de Raad van de Gelijke kansen voor Mannen en Vrouwen betreffende "Fiscaliteit en armoede" heeft de Raad van de Gelijke Kansen gewezen op het belang van het gezinsbeleid dat gevoerd wordt via "fiscale voordelen". De Raad heeft bij deze term een ruimere interpretatie onthouden, dan louter "fiscale uitgaven" zoals het gedefinieerd wordt door de Hoge Raad voor Financiën.

In het huidige advies analyseert de Raad het gezinsbeleid gevoerd via fiscale voordelen, meer bepaald de maatregelen die de kinderen aangaan:

- de aftrek voor kinderen ten laste
- het fiscaal statuut van de onderhoudsgelden, zowel ten name van de schuldenaar als van de schuldeiser
- het co-ouderschap en fiscaliteit.

Vooral deze aspecten van de fiscaliteit worden getekend door een "gender-effect".

Bij gehuwde ouders worden belastingvrijstellingen voor kinderen ten laste namelijk eerst toegekend aan degene met het hoogste inkomen, over het algemeen de man.

Vervolgens worden de vrijstellingen groter vanaf het tweede kind en het is net vanaf het derde kind dat men bij vrouwen een zekere terugtrekking (gedeeltelijk of volledig) uit de arbeidsmarkt vaststelt.

Tenslotte wordt in 95% van de gevallen het onderhoudsgeld voor kinderen betaald door mannen.

2. Aftrek voor kinderen ten laste

A. Een kind wordt beschouwd als ten laste van de belastingplichtige:

- als het deel uitmaakt van het gezin van de belastingplichtige op 1 januari van het aanslagjaar¹
- als het in de loop van het inkomstenjaar geen persoonlijk inkomen heeft verkregen dat hoger ligt dan²:

¹ Uitzonderingen: kinderen die tijdelijk uithuis zijn omwille van studies, gezondheidsredenen, internering, ...

² Inkomstenjaar 1999/aanslagjaar 2000. Met enkele uitkeringen zoals kinderbijslag, geboortepremie, adoptiepremie, voorhuwelijks sparen, studiebeurs, gehandicaptenuitkering of een uitkering voor arbeiders in een beschutte werkplaats, werd geen rekening gehouden.

- 76.000 BEF à charge de mariés
- 113.000 BEF à charge d'un isolé
- 151.000 BEF si l'enfant est handicapé.

- s'il n'a pas bénéficié au cours de l'année de rémunération constituant des frais pour le contribuable.

En cas de séparation ou de divorce:

1. Les enfants sont à charge de celui des deux parents à qui ils sont confiés;
2. Les enfants ne sont pas à charge du parent qui verse une pension alimentaire pour ceux-ci et déduit cette pension de ses revenus. Ils sont à charge de l'autre parent.
3. En cas de garde conjointe, les enfants sont considérés comme étant à charge de celui des deux parents auprès duquel ils sont officiellement domiciliés et cela même s'ils résident plus souvent chez l'autre parent, même si le parent chez qui ils sont domiciliés verse une pension alimentaire. (voir §4. Co-parenté, page 8)

B. Avantages fiscaux

Les principaux avantages fiscaux pour enfants à charge sont l'augmentation du montant exonéré d'impôt pour enfants à charge. A cela il convient d'ajouter diverses mesures comme les déductions pour frais de garde et les déductions pour enfants de moins de trois ans pour lesquels des frais de garde ne sont pas déduits, le calcul de revenu cadastral en fonction des enfants étant ou ayant été à charge, etc.

a) Exonérations pour enfants à charge

Les exonérations pour enfants à charge³ sont octroyées par priorité sur les revenus du conjoint qui a les revenus les plus élevés.

TABLEAU

Rang de l'enfant	Exonération pour cet enfant en BEF	Exonération globale en BEF	Rang van het kind	Vrijstelling voor dat kind in BEF	Globale vrijstelling in BEF
1	44.000	44.000	1	44.000	44.000
2	69.000	113.000	2	69.000	113.000
3	142.000	255.000	3	142.000	255.000
4	157.000	412.000	4	157.000	412.000

Au-delà du quatrième enfant, l'exonération est de 157.000 BEF par enfant.

- 76.000 BEF ten laste van gehuwden
- 113.000 BEF ten laste van een alleenstaande
- 151.000 BEF indien het kind gehandicapt is.

- als het in de loop van het inkomstenjaar geen bezoldigingen heeft ontvangen die beroepskosten voor de belastingplichtige vormen.

In geval van scheiding of echtscheiding:

1. De kinderen zijn ten laste van de ouder aan wie ze zijn toegewezen;
2. De kinderen zijn niet ten laste van de ouder die een uitkering voor hen stort en deze uitkering van zijn inkomsten aftrekt. Ze zijn ten laste van de andere ouder;
3. In geval van gezamenlijke opvoeding worden de kinderen aangemerkt als ten laste van de ouder op wiens verblijfplaats ze officieel zijn gedomicilieerd, zelfs indien ze vaker bij de andere ouder verblijven en zelfs indien de ouder bij wie ze gedomicilieerd zijn een uitkering stort. (zie §4. co-ouderschap pag.8)

B. Fiscale voordelen

Het belangrijkste fiscale voordeel voor kinderen ten laste is de verhoging van de belastingvrije som voor kinderen ten laste. Daarbij komen nog verschillende maatregelen zoals de aftrek voor kinderopvang en de aftrek voor kinderen jonger dan drie jaar waarvoor de uitgaven voor kinderopvang niet zijn afgetrokken, de berekening van het kadastraal inkomen in functie van de kinderen die ten laste zijn of waren, enz.

a) Vrijstellingen voor kinderen ten laste

De vrijstellingen voor kinderen ten laste³ worden bij voorrang toegekend op de inkomsten van de echtgenoot met de hoogste inkomsten.

TABEL

Rang van het kind	Vrijstelling voor dat kind in BEF	Globale vrijstelling in BEF
1	44.000	44.000
2	69.000	113.000
3	142.000	255.000
4	157.000	412.000

Boven het vierde kind bedraagt de vrijstelling 157.000 BEF per kind.

³ Il faut signaler que lorsque les revenus immobiliers et mobiliers d'enfants sont cumulés avec ceux de leurs parents parce que ceux-ci en ont la jouissance légale, les enfants continuent à être considérés comme étant à charge, quelle que soit l'importance de ces revenus.

³ Wanneer de roerende en onroerende inkomsten van kinderen met die van hun ouders worden gecumuleerd omdat deze het wettelijk genot daarvan hebben, blijven de kinderen beschouwd als ten laste ongeacht de grootte van die inkomsten.

b) Exonération pour les frais de garde

Nous ne traitons pas dans cet avis des déductions pour frais de garde qui sont considérés comme des frais professionnels.

Nous considérons, au contraire, que les exonérations supplémentaires pour certains enfants de moins de trois ans relèvent de la politique familiale. Il est octroyé une exonération complémentaire de 16.000 BEF par enfant à charge de moins de trois ans pour lequel la déduction pour frais de garde n'a pas été demandée.

c) Un enfant handicapé est compté pour deux (il reçoit l'exonération de son rang et du rang suivant) et l'enfant décédé pendant la période imposable reste à charge pour cette période.

EXEMPLE⁴

Un couple avec 3 enfants à charge a un revenu net imposable de 900.000 BEF, après toutes déductions, réparti comme suit:

Contribuable: 600.000 BEF

Quotient conjugal/épouse: 300.000 BEF;

Le contribuable bénéficie d'une tranche exonérée de 420.000 BEF calculée comme suit:

- tranche exonérée "conjoint": 165.000 BEF,
- trois enfants à charge: 255.000 BEF.

Le revenu subsistant sera imposé à 40 % jusqu'à 483.000 BEF, soit 63.000 BEF et à 45% au-delà de ce seuil.

L'autre conjoint aura droit à une tranche exonérée de 165.000 BEF. Le montant imposable à 25 % sera de 90.000 BEF et le solde sera imposé à 30 %.

N.B. Situations familiales particulières.

Les autres exonérations sont les suivantes:

- Autres personnes à charge: 44.000 BEF
- Conjoint handicapé: 44.000 BEF
- Personnes handicapées à charge: 44.000 BEF
- Veuf(ve) avec enfants à charge: 44.000 BEF
- "Père ou mère célibataire": 44.000 BEF
- Conjoint dont les ressources n'excèdent pas 76.000 BEF durant l'année du mariage: 44.000 BEF
- L'année du décès: 120.000 BEF.

b) Vrijstelling voor kosten van kinderopvang

In dit advies zullen wij de aftrek voor de kosten van kinderopvang niet behandelen.

Wij gaan er integendeel van uit dat de bijkomende vrijstellingen voor sommige kinderen van minder dan drie jaar tot het gezinsbeleid behoren. Er wordt een bijkomende vrijstelling van 16.000 BEF per kind ten laste dat jonger is dan drie jaar en, waarvoor de aftrek voor kinderopvang niet aangevraagd is, toegekend.

c) Een gehandicapt kind wordt voor twee gerekend (het ontvangt de vrijstelling die van toepassing is op zijn rang en op de volgende rang) en een kind dat overleden is in het belastbare tijdperk blijft ten laste voor dat tijdperk.

VOORBEELD⁴

Een echtpaar met 3 kinderen ten laste heeft een netto belastbaar inkomen van 900.000 BEF na alle aftrek, verdeeld als volgt:

Belastingplichtige: 600.000 BEF

Huwelijksquotiënt/vrouw: 300.000 BEF

De belastingplichtige geniet een vrijgestelde schijf van 420.000 BEF, berekend als volgt:

- vrijgestelde schijf "echtgenoot": 165.000 BEF;
- drie kinderen ten laste: 255.000 BEF.

Het resterende inkomen wordt belast tegen 40 % tot 483.000 BEF, dit is 63.000 BEF, en tegen 45 % boven deze drempel.

De andere echtgenoot heeft recht op een vrijgestelde schijf van 165.000 BEF. De tegen 25 % belastbare som bedraagt 90.000 BEF, het saldo wordt belast tegen 30%.

N.B. Bijzondere gezinssituaties.

De andere vrijstellingen zijn de volgende:

- Andere personen ten laste: 44.000 BEF
- Gehandicapte echtgenoot: 44.000 BEF
- Gehandicapten ten laste: 44.000 BEF
- Weduwnaar(weduwe) met kinderen ten laste: 44.000 BEF
- "Ongehuwde moeder of vader": 44.000 BEF
- Echtgenoot wiens bestaansmiddelen niet hoger zijn dan 76.000 BEF gedurende het jaar van huwelijk: 44.000 BEF
- Jaar van overlijden: 120.000 BEF.

⁴ Exemple extrait du memento fiscal.

⁴ Voorbeeld uit fiscaal zakboekje.

Considérations générales

Dans le précédent avis n° 36, le Conseil a déjà souligné que les personnes non-contribuables ne bénéficiaient en aucune façon des avantages fiscaux découlant de la présence d'enfants à charge.

Il semble, en outre, que les contribuables modestes ayant plusieurs enfants à charge ne puissent bénéficier complètement de ces avantages.

Ainsi, une partie très importante de la politique familiale n'atteint pas les familles les plus modestes.

Le Conseil rappelle que ces avantages fiscaux familiaux représentent des montants considérables puisque, globalement, ils s'élèveraient à une quarantaine de milliards.

En outre, la progressivité des avantages fiscaux en fonction du rang de l'enfant doit être soulignée.

Selon Tanja Nuelant¹, à partir de 3 enfants, c'est la Belgique qui, de tous les pays d'Europe, accorde les avantages fiscaux les plus importants.

Il s'ensuit, et divers travaux l'ont déjà souligné,² que malgré les allocations familiales et les avantages fiscaux, le coût réel des enfants à charge est loin d'être couvert pour la très grande majorité des familles.

Le Conseil constate en outre, que c'est à partir du 3ème enfant que les femmes ont tendance à décrocher partiellement ou complètement du marché du travail.

En 1997, pour les femmes âgées de 20 à 45 ans, les taux d'activité de celles qui ont un ou deux enfants est à peine différent de celui des femmes que n'ont pas d'enfants et il est de l'ordre de 80%. Par contre, à partir du 3ème enfant, ce taux tombe en dessous de 60%.

Le Conseil demande donc que l'on examine quelle est la philosophie qui préside à cette disparité entre les exonérations pour les enfants des rangs 3 et suivants et celles pour les enfants des rangs 1 et 2.

Le Conseil considère qu'un débat de fond doit être mené sur ces questions essentielles.

Algemene beschouwingen

In het vorige advies nr. 36 heeft de Raad reeds opgemerkt dat de niet-belastingplichtigen geenszins konden genieten van de fiscale voordelen die voortvloeien uit de aanwezigheid van kinderen ten laste.

Het blijkt bovendien dat de belastingplichtigen met bescheiden middelen en meerdere kinderen ten laste niet ten volle van die voordelen kunnen genieten.

Een belangrijk gedeelte van het gezinsbeleid gaat aldus aan de gezinnen met de meest bescheiden inkomens voorbij.

De Raad herinnert eraan dat die belastingsvoordelen voor de gezinnen als aanzienlijk mogen worden bestempeld, aangezien het in totaal zou gaan om een veertig miljard.

Bovendien moet men de progressiviteit van de belastingvoordelen in functie van de rang van het kind, onderstrepen.

Volgens Tanja Neulant⁵ geeft België aan gezinnen met 3 kinderen en meer de grootste belastingvoordelen van alle Europese landen.

Zulks betekent, en dat is reeds in diverse werken aangestipt⁶, dat ondanks de belastingvoordelen en de kinderbijslag, bij de meeste gezinnen de werkelijke kostprijs van de kinderen ten laste helemaal niet wordt gedekt.

De Raad stelt bovendien vast dat vrouwen vanaf het derde kind de neiging hebben om zich gedeeltelijk of volledig terug te trekken uit de arbeidsmarkt.

In 1997 was de activiteitsgraad van vrouwen van 20 tot 45 jaar met één of twee kinderen amper verschillend van die van vrouwen zonder kinderen, ongeveer 80%. Vanaf het derde kind daarentegen, daalt dit tot onder de 60%.

De Raad vraagt dus dat men zou onderzoeken welke filosofie er schuilt achter dit onderscheid tussen de vrijstellingen voor de kinderen vanaf rang 3 en volgende en die voor de kinderen van rang 1 en 2.

De Raad gaat ervan uit dat er een debat ten gronde moet worden gevoerd aangaande die essentiële vragen.

⁵ "Vrouwen, gezinnen en fiscaliteit", Nationale Vrouwenraad, Brussel, 1996, p.60

⁶ Notamment ceux de B. Cantillon

⁵ "Vrouwen, gezinnen en fiscaliteit", Nationale Vrouwenraad, Brussel, 1996, pag.60

⁶ Onder andere dat van Bea Cantillon

Par cet avis, il tient toutefois à rappeler (voir avis n°36) sa préférence pour des mesures familiales qui reposent de moins en moins sur les avantages fiscaux et de plus en plus sur des prestations sociales (allocations familiales, etc.) pour autant que les moyens financiers nécessaires soient transférés de la fiscalité vers la sécurité sociale.

Il souhaite que l'on réexamine le bien-fondé de la répartition notamment à partir du troisième enfant.

Les situations familiales difficiles (ex. familles monoparentales avec faibles revenus) devraient de préférence bénéficier d'interventions sous d'autres formes que celles d'avantages fiscaux. Une aide au logement serait probablement plus efficace socialement.

3. Statut fiscal des rentes alimentaires.

Les rentes alimentaires, ou les capitaux en tenant lieu, sont déductibles des revenus du débiteur si les conditions suivantes sont remplies:

- Le bénéficiaire de la rente ne fait pas partie du ménage de celui qui paie;
- La rente doit être payée par le débiteur en vertu de l'obligation alimentaire telle que définie par le Code civil ou le Code judiciaire;
- Le paiement de la rente doit être prouvé par des pièces justificatives;
- La rente alimentaire doit être payée régulièrement (sauf décision judiciaire spécifique).

Le cas le plus fréquent est celui des rentes alimentaires dues par le débiteur d'aliments à ses enfants et parfois à son ex-conjoint, en raison d'une séparation ou d'un divorce. Dans cet avis, le Conseil se prononce exclusivement sur les rentes alimentaires dues pour les enfants à la suite d'une séparation ou d'un divorce.

Actuellement, le statut fiscal de telles rentes alimentaires est le suivant:

Elles sont assujetties à l'impôt à concurrence de 80 % dans le chef du bénéficiaire de la rente et déductibles de l'ensemble des revenus nets du débiteur d'aliments à concurrence de 80 % également.

Le Conseil observe qu'il s'agit là d'une discrimination de fait entre les parents vivant ensemble avec leurs enfants sous le même toit et les parents séparés ou divorcés dont les enfants vivent principalement chez l'un des deux parents.

En effet, les parents qui vivent ensemble avec leurs enfants sous le même toit ne peuvent en aucune façon déduire les frais réels occasionnés par l'éducation de leurs enfants.

In dat advies wenst hij echter te opteren (zie advies n°36) voor gezinsmaatregelen waarin steeds minder uit wordt gegaan van belastingvoordelen en steeds vaker van sociale uitkeringen (kinderbijslag, enz...) voor zover dat de noodzakelijke financiële middelen van uit de fiscaliteit worden overgemaakt naar de sociale zekerheid.

Hij wenst dat men de gegrondheid zou herbekijken van de rangvoordelen met name vanaf het derde kind.

Gezinnen waar moeilijke omstandigheden heersen (vb. éenoudergezinnen met een laag inkomen) zouden best bijstand krijgen onder een andere vorm dan via belastingvoordelen. Sociaal gezien zou een vorm van huisvestingstoelage veel doeltreffender zijn.

3. Fiscaal statuut van het onderhoudsgeld

Onderhoudsgeld, of geldsommen in de plaats daarvan, zijn aftrekbaar van het inkomen van de onderhoudsplichtige op voorwaarde dat:

- de onderhoudsgerechtigde geen deel uitmaakt van het gezin van de onderhoudsplichtige;
- het onderhoudsgeld door de onderhoudsplichtige wordt betaald in het kader van een verplichte betaling van onderhoudsgeld, overeenkomstig de bepalingen van het Burgerlijk wetboek of het Gerechtelijk wetboek;
- de betaling van het onderhoudsgeld wordt bewezen aan de hand van documenten ter staving;
- het onderhoudsgeld regelmatig wordt betaald (behalve indien gerechtelijk anders bepaald).

Het meest voorkomende geval is dat van een onderhoudsplichtige die na een feitelijke scheiding of een echtscheiding onderhoudsgeld verschuldigd is aan zijn kinderen en eventueel aan zijn ex-echtgenote. In dit advies spreekt de Raad zich uitsluitend uit over onderhoudsgeld dat ten gevolge van een feitelijke scheiding of van een echtscheiding verschuldigd is aan de kinderen.

Belastingtechnisch verhoudt onderhoudsgeld zich als volgt:

Het is ten belope van 80 % onderworpen aan een belasting uit hoofde van de onderhoudsgerechtigde en het is ten belope van eveneens 80% aftrekbaar van de totale netto inkomsten van de onderhoudsplichtige.

De Raad ziet daarin een verschillende behandeling tussen de ouders die met hun kinderen samenwonen onder één dak en de ouders die feitelijk of uit de echt gescheiden zijn en wier kinderen hoofdzakelijk bij één van beide ouders inwonen.

Immers, ouders die met hun kinderen samenwonen onder één dak kunnen op generlei wijze de werkelijke kosten voor de opvoeding van hun kinderen aftrekken.

Par contre, dans le cas d'une séparation ou d'un divorce, il s'avère que le débiteur d'aliments peut déduire de ses revenus une partie importante du coût d'entretien de ses enfants. L'avantage procuré par cette déduction est d'autant plus important que ses revenus sont élevés.

Du fait de cette déductibilité, les rentes alimentaires sont soumises à l'impôt dans le chef du créateur d'aliments.

Lorsque le créateur d'aliments est l'enfant lui-même, la rente est le plus souvent inférieure au seuil imposable mais il suffit que celui-ci effectue un job d'étudiant d'une certaine importance ou acquière d'autres revenus pour que certains seuils soient dépassés. Il cesse alors d'être considéré comme "à charge" du parent chez qui il est domicilié. Le Conseil propose également de ne plus tenir compte de la pension alimentaire dans le calcul de la limite maximale des moyens d'existence nets pour enfant à charge mais de conserver la limite actuelle des revenus. Les enfants de "véritables" célibataires peuvent prétendre à un revenu imposable de 115.000fr. Alors que les enfants de cohabitants non mariés peuvent prétendre, dans le cadre de la législation actuelle, à seulement 76.000 fr.

Le Conseil pense que les avocats et juges ne tiennent souvent pas suffisamment compte des aspects fiscaux des rentes alimentaires.

Il souhaite qu'une action de sensibilisation soit faite à leur intention et à l'intention des organisations de femmes.

"Le Conseil constate que le statut fiscal de ces rentes alimentaires pose problème. En effet, en principe, les parents vivant ensemble avec leurs enfants ne peuvent pas déduire de leurs revenus les dépenses qu'ils effectuent pour leurs enfants, or en cas de séparation ou de divorce, le parent débiteur d'aliments peut le faire et cette déduction peut représenter un avantage fiscal important".

En 1990 (revenus de 1989) cet avantage représentait une réduction d'impôt en moyenne de plus de 41.500 BEF par débiteur. Le coût pour les recettes fiscales était estimé à 4,8 milliards.

L'exonération pour enfant à charge est généralement fiscalement moins avantageuse que la déduction de la rente alimentaire et cela d'autant plus que les revenus du débiteur d'aliments sont élevés.

Le Conseil reconnaît que le débiteur d'aliments ne peut bénéficier de l'exonération pour enfants à charge.

Les membres du Conseil craignent que si la déduction fiscale de la rente alimentaire venait à être supprimée, le paiement des rentes alimentaires en soit affecté encore plus souvent qu'il ne l'est aujourd'hui. Les créanciers d'aliments seraient alors plus nombreux encore à devoir avoir périodiquement recours à la justice ou à devoir faire appel aux avances des CPAS. Tout cela ne ferait que multiplier les conflits entre les ex-conjoints et troublerait encore davantage les relations de chacun des parents avec leurs enfants.

Bij een feitelijke of echtscheiding daarentegen kan de onderhoudsplichtige een aanzienlijk deel van de onderhoudskosten voor zijn kinderen aftrekken van zijn inkomsten. Het voordeel dat hij daaruit haalt is groter naargelang zijn inkomen hoger ligt.

Als compensatie voor die aftrekbaarheid, wordt de onderhoudsgerechtigde belast op het onderhoudsgeld.

Is de onderhoudsgerechtigde een kind dan is het onderhoudsgeld meestal lager dan het belastbaar minimuminkomen, maar soms volstaan een langere vakantiejob of andere inkomsten om die drempel te overschrijden. Het kind is dan niet langer "ten laste" van de ouder bij wie het inwoont. De Raad stelt dan ook voor om het alimentatiegeld niet meer in aanmerking te nemen voor de berekening van de maximumgrens van de netto bestaansmiddelen voor een kind ten laste maar waarbij de huidige inkomensgrenzen worden behouden. Kinderen van 'echte' alleenstaanden kunnen aanspraak maken op een netto belastbaar inkomen van 115.000 fr. Terwijl kinderen van ongehuwde samenwoners in de huidige regeling slechts 76.000 fr. mogen verdienen.

De Raad denkt dat de advocaten en de rechters vaak onvoldoende rekening houden met de fiscale aspecten van het onderhoudsgeld.

Hij wenst dat er een actie zou gevoerd worden om hen en de vrouwenorganisaties te sensibiliseren voor deze materie.

"De Raad stelt vast dat het fiscaal statuut van het onderhoudsgeld een probleem vormt. Immers, de ouders die met hun kinderen samenleven mogen in beginsel de uitgaven voor hun kinderen niet aftrekken van hun inkomen. Welnu indien zij feitelijk gescheiden of uit de echtgescheiden zijn, kan de onderhoudsplichtige ouder dit wel doen en deze aftrek kan een belangrijk fiscaal voordeel betekenen".

In 1990 (inkomsten van 1989) zorgde dit voordeel voor een gemiddelde belastingvermindering van meer dan 41.500 BEF per onderhoudsplichtige. De kost voor de schatkist werd op 4,8 miljard geschat.

De vrijstelling wegens "kind ten laste" is fiscaal meestal minder voordelig dan de aftrek van het onderhoudsgeld, dat voordeliger wordt naargelang het inkomen van de onderhoudsplichtige ouder hoger is.

De Raad erkent dat de onderhoudsplichtige niet kan genieten van vrijstelling voor kinderen ten laste.

De leden van de Raad vrezen dat indien de fiscale aftrekbaarheid van het onderhoudsgeld zou worden afgeschaft, de betaling van onderhoudsgeld er nog meer dan heden door in het gedrang zou kunnen komen. De onderhoudsgerechtigden zouden dan, nog meer dan nu het geval is, geregeld een beroep moeten doen op de rechtbanken of zijn aangewezen op OCMW-voorschotten. Dat alles zou de conflicten tussen de echtgenoten enkel maar aanscherpen en de betrekkingen van de ouders met hun kinderen nog meer vertroebelen.

Tenant compte de toutes ces considérations, le Conseil se demande s'il ne conviendrait pas soit de réduire le pourcentage de la rente qui est déductible chez le débiteur et imposable chez le créancier d'aliments, soit, de préférence même, de forfaitariser cette déduction à un montant qui soit au moins équivalent à l'exonération pour enfant à charge ou dont le traitement fiscal soit de même nature que l'exonération pour enfant à charge.

4. Co-parenté et fiscalité

Selon des dispositions récentes (1998), les parents séparés ou divorcés qui ont la garde conjointe de leurs enfants ont la possibilité de répartir entre eux les exonérations pour enfants à charge. L'avantage fiscal est ainsi reparté entre les deux parents.

Cette disposition n'est pas obligatoire ni automatique. Il faut que les deux parents marquent leur accord et joignent cet accord à leur déclaration fiscale. Cette déclaration doit être renouvelée chaque année.

Cette disposition n'est applicable qu'à partir de l'année qui suit la séparation des parents.

Lorsque les parents conviennent du partage de l'exonération pour enfants à charge, il n'est plus possible pour le débiteur d'aliments s'il y en a un, de déduire la pension alimentaire de ses revenus.

Cette disposition n'est pas satisfaisante pour les parents. Elle peut être remise en question chaque année par l'un des deux parents. Les parents séparés ou divorcés qui veulent pratiquer la "co-parenté" constatent qu'ils bénéficient d'avantages fiscaux moins importants que les autres parents séparés ou divorcés.

Le Conseil rassemblera les avis de diverses organisations avant de faire des propositions à ce sujet.

CONCLUSION

Dans cet avis, le Conseil rappelle que les contribuables modestes ayant plusieurs enfants à charge ne bénéficient pas nécessairement de la totalité des dispositions fiscales prévues au titre de politiques familiales.

Il met en évidence le problème posé par la progressivité des déductions en fonction du rang de l'enfant et particulièrement à partir du 3ème rang. Il demande un débat de fond sur cette question.

Il rappelle qu'il est plutôt favorable à des mesures familiales menées par le biais de prestations sociales (à condition que les moyens financiers nécessaires soient adaptés) et pense que les situations familiales difficiles devraient bénéficier d'interventions sociales sous d'autres formes que des avantages fiscaux.

Rekening houdend met al deze overwegingen, vraagt de Raad zich af of het niet aan te bevelen zou zijn om het percentage van het onderhoudsgeld dat aftrekbaar is bij de debiteur en belastbaar is voor de gerechtigde te verlagen, ofwel, en zelfs bij voorkeur, om deze aftrek vast te leggen op een bedrag dat minstens gelijk zou zijn aan de vrijstelling voor een kind ten laste of dus de gelijkaardige fiscale behandeling als de vrijstelling voor een kind ten laste.

4. Co-ouderschap en fiscaliteit

Volgens recente bepalingen (1998) hebben feitelijk of uit de echt gescheiden ouders die hun kinderen gezamenlijk opvoeden de mogelijkheid om de vrijstellingen voor kinderen ten laste onderling te verdelen. Het fiscaal voordeel wordt dan eveneens verdeeld tussen de twee ouders.

Deze bepaling is niet bindend noch automatisch. De beide ouders moeten ermee instemmen en deze instemming toevoegen aan hun belastingaangifte. Deze verklaring moet jaarlijks hernieuwd worden.

Deze bepaling is toepasbaar vanaf het jaar dat volgt op de scheiding van de ouders.

Zodra de ouders instemmen met de verdeling van de vrijstelling voor kinderen ten laste is het voor de onderhoudsplichtige, als die er is, niet meer mogelijk om het onderhoudsgeld van diens inkomen af te trekken.

Deze maatregel is niet voldoende voor de ouders. Het kan elk jaar in vraag worden gesteld door één van beide ouders. De feitelijk gescheiden of uit de echt gescheiden ouders die van het co-ouderschap gebruik willen maken stellen vast dat ze veel minder fiscale voordelen genieten dan andere feitelijk gescheiden of uit de echt gescheiden ouders.

De Raad zal adviezen van verschillende organisaties verzamelen alvorens een voorstel rond dit onderwerp te formuleren.

CONCLUSIE

In dit advies herinnert de Raad eraan dat de gewone belastingplichtigen met meerdere kinderen ten laste, niet noodzakelijk genieten van het geheel aan fiscale voordelen welke voorzien zijn uit hoofde van het gezinsbeleid.

Hij vestigt de aandacht op het probleem dat zich stelt door de progressiviteit van de aftrek in functie van de rang van het kind en meer bepaald vanaf de 3de rang. Hij vraagt een grondig debat ter zake.

Hij herinnert eraan dat hij vooral gunstig staat tegenover de gezinsmaatregelen met betrekking tot de sociale prestaties (op voorwaarde dat de nodige financiële middelen worden aangepast) en denkt dat de moeilijke gezinssituaties moeten kunnen genieten van sociale bijstand onder andere vormen dan fiscale voordelen.

Il critique le statut fiscal actuel des rentes alimentaires pour enfants et propose de réduire le pourcentage déductible ou de forfaitariser cette déduction à un montant qui soit au moins équivalent à l'exonération pour enfants à charge.

Le Conseil critique les dispositions fiscales actuelles pour les parents séparés ou divorcés qui adoptent une réelle co-parenté. Il fera des propositions après avoir consulté diverses organisations.

En ce qui concerne les rentes alimentaires pour enfants à charge, le Conseil insiste pour que les responsables politiques résolvent finalement les questions suivantes:

- La création d'un 'Fonds des créances alimentaires'⁷
- La fixation d'un mode de calcul uniforme du montant de la créance alimentaire due pour chaque enfant.

Hij bekritiseert het actueel fiscaal statuut van het onderhoudsgeld voor kinderen en stelt voor om het aftrekbaar percentage te verlagen of om de aftrek vast te leggen op een bedrag dat minstens gelijk zou zijn aan de vrijstelling voor kinderen ten laste.

De Raad bekritiseert het actuele fiscale mechanisme voor feitelijk gescheiden of uit de echt gescheiden ouders die het echte co-ouderschap toepassen. Hij zal voorstellen formuleren nadat er verschillende organisaties werden geconsulteerd.

Wat betreft het onderhoudsgeld voor kinderen ten laste, dringt de Raad erop aan dat de politieke verantwoordelijke eindelijk de volgende kwesties zouden oplossen:

- De creatie van een 'Fonds voor onderhoudsgelden'⁷
- De bepaling van een eenvormige berekeningswijze voor het verschuldigde onderhoudsgeld voor elk kind.

⁷ Le NVR demande soit la création d'un "Fonds des créances alimentaires", soit un élargissement des recours aux avances assumées par les CPAS.

⁷ De NVR vraagt ofwel een oprichting van een "Fonds voor onderhoudsgelden", ofwel een uitbreiding van de taken in deze materie bij het OCMW.